

Växjö Sportfiskeförening - vilka var föreningens fäder och första medlemmar och vilka har under dessa 75 år dragit det tunga lasset?

Våren 1940 beslöts i enlighet med de förslag januariis interimsmöte yttrat, att antalet medlemmar i den nybildade VSF skulle vara högst 15.

Till dessa 15 kom fem ytterligare medlemsplatser, tydligen reserverade för Kungsgårdens fem arrendatorer längs kusten mellan Evedal och Pene. Bakgrunden till detta tillägg är okänd, intet därom framgår av bevarade handlingar, men sannolikt hade Kronan som fastighetsägare ställt som villkor vid förhandlingarna beträffande fiskearrendet, att de sjönära före detta torpens fiskerätt skulle kvarstå i den mån vederbörande så önskade.

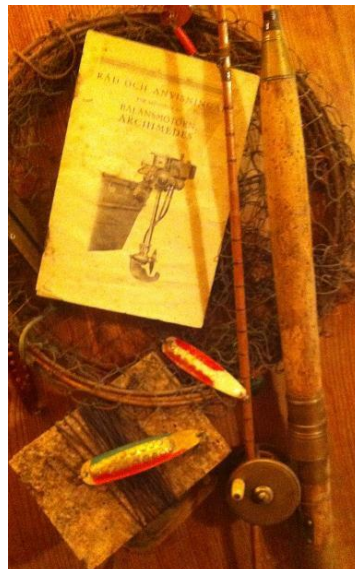
Historien förtäljer att Löjtnant Ohlssons fru, som residerade på Kungsgården, sagt att gårdens före detta torpare "fritt tjuvfiskar" enligt gammal hävd.

I övrigt utdelades medlemsnumren i bokstavsordning enl. medlemsförteckningen, från A till W.

De stadgar som antogs förutsatte att medlem var sommarboende inom Kronobergs-Evedalsområdet.

Vilka var då dessa personer, föreningens första medlemmar? Var bodde de? Namn, titlar och medlemsnummer är i flertalet fall kända genom personliga minnen, dåtida protokoll eller har gått att få fram på annat sätt, men därutöver intet. För att ge en fylligare bild kompletteras här med utdrag från några av de nu äldsta medlemmarnas minnen.

En förening består inte om ingen är beredd att göra jobbet. Därför skall också föreningens sju (7) ordföranden och ett urval av tillsyningsmännen som i flera fall varit färgstarka personer med långa tjänstgöringstider presenteras i denna skrift.

Medlem #1

Charles Andergren var direktör och delägare i "Stora Bageriet", som i skarp konkurrens med bla "Skånska Bageriet" var Växjös största bageri. Firman fanns än i våra dagar med namnet "Växjöbagarn". Till sommarbostad byggde Charles den vita tegelvillan Evedalsvägen 64. Det kan nämnas att delägaren och brodern Titus byggde den röda tegelvillan Evedalsvägen 68.

BROR HILDING BAUGE

Växjö.

Född 10 april 1884 i V. Karup, Kristianstads län. Direktör i A.-B. Lindgren & Brandt. Led. av styr. för A.-B. Sydsvenska Bankens avd.-kontor i Växjö.

BETSHOLTZ, TURE O F, överläkare, Kristianstad, f i Malmö 26/2/02 av fabr Oscar Johnsson o Eva Betsholtz. Stud:ex Kristianstad 20, med kand 24 o med lic Lund 29, ol läk:förordn 29-31, e läk o underläk öronklin Lunds las 31-36, underläk öronklin Sahlgr sjh 36-39, e läk öronavd Växjö las 41-43, överläk 44-52, överläk öronavd Kristianstads las sed 52. - *Skr* i otiatri. - *Utm*: RNO. *Gift* 31 m Thyra Persson, dtr t grossh Thure P o Alfrida Bygren. - *Barn*: Eva Gunilla f 33, Kerstin Ingegerd f 36.

Medlem #2

Bror Bauge ägde den stora röda sommarvillan långt in i Kronobergsviken. Bror var chef och huvudägare till 'Lindgren & Brandt', stans största kolonialvaruaffär, som då upptog större delen av kvartersfasaden vid Storgatan, mitt emot nuvarande Linnégallerian. Största konkurrenten var 'Bergstrands', med butik i hörnet Kronobergsgatan/Storgatan. På den tiden fanns specialbutiker för mjölk och smör, för fisk, för kött, för bröd, för grönsaker, för blommor, för konfekt. Dessa varor såldes också på torget onsdagar och lördagar, oftast från vagnsbodar. Kolonialvaror var i stort sett specerier med tillägg av främst cerealier och lantmannaprodukter. Även familjen Bergstrand hade sommarbostad här, Evedalsvägen 59, fortfarande i familjens ägo.

Medlem #3

Ture Betsholz, överläkare vid Lasarettet och sommarboende hos familjen Bauge. Vid denna tid fanns inte begreppet 'primärvård', lika lite som 'vårdcentral'. Antingen gick man till, eller kallade hem, en privatläkare, eller också gick man till lasarettet. Vissa privatläkare var mer kända än andra, tex barnläkaren Bertil Bringé och skolläkaren Eric Grubb. Mest kända var nog ändå Ture Vickhoff och Yelverton Tegner.

PAUL BOBERG
Växjö.

Född 14 aug. 1884 i Brunskog, Värmlands län. Arkitekt. Utfört ritningar till offentliga och enskilda byggnader av såväl kyrklig som profan art. R. V. O., Pro Patr. G M.

Medlem # 4

Paul Boberg var Växjös stadsarkitekt under många år, men drev även en privat arkitektbyrå av ansenligt format (övertogs av Bent Jörgensen). Bland hans större projekt kan nämnas det hus, som Kronobergs Läns Sparbank i början av 30-talet lät uppföra på Kungsgatan 11 (nu Smålandsbanken).

Familjen Bobergs sommarresidens var villan på Hissö, med god utsikt mot Slottsruinen, vars restaurering var en hjärtesak för den historiskt intresserade arkitekten.

Paul var en av dem som tog initiativ till VSF. Han utsågs i ö till föreningens första ordförande, men avled redan 1947.

I Smålandspostens recension (18/9 2009) av Tomas Lissings bok "Paul Boberg Arkitekt och kulturperson". Beskrivs att Paul Boberg var klassresenär. Socialt och kulturellt begåvad tog han sig in i den lilla stadens borgerlighet. Arkitekt, folkbildare, hemslöjdsponjör, kyrkorestaurerare, museichef, politiker och teaterdirektör.

På stadens läroverk tillämpade han en för tiden radikal bildpedagogik. Samma framåtanda präglar hans verksamhet på Småland museum, där skolklasserna undervisades och växjöborna fick ta del av utställningar med de främsta svenska konstnärerna. Han samlade in Kronobergs läns textila arv och lade grunden till glassamlingarna.

Medlem # 5

John Bunn lät bygga sitt sommarställe som tvåplansvilla i funkisstil, på östra sidan av Kalvudden. Sin dagliga gärning hade han som målarmästare och som innehavare av en färg- och kemikalieaffär vid Storgatan. Butiken låg i det hus som nu härbärgerar konditoriet 'Askelyckan'. Det affärsläget var gott, eftersom Storgatans gamla sträckning (nu bakom 'VillansPark') då fortfarande var farbar jämsides med den nya sträckningen.

Medlem # 6

Philip Carlsson var grosshandlare och drev Philip Carlsons Herrekipering på Kungsgatan 7 vid Stortorget i över 50 år. Vintertid bodde familjen på Kungsgatan 8. Båda husen är rivna och ersatta av SEB respektive Lantmäteriet.

Han byggde 1920 sommarbostaden på Evedalsvägen 78 och kallade det "Ekudden". Det gula huset är exteriört oförändrat och bebos idag av ett barnbarn.

Den röda pricken sydväst om Appelö heter Philuren och är uppkallad efter grundets upptäckare #6 Philip.

Som en av initiativtagarna till VSF blev han dess första sekreterare och skattemästare. Medlemsnumret 6 tillhör fortfarande familjen.

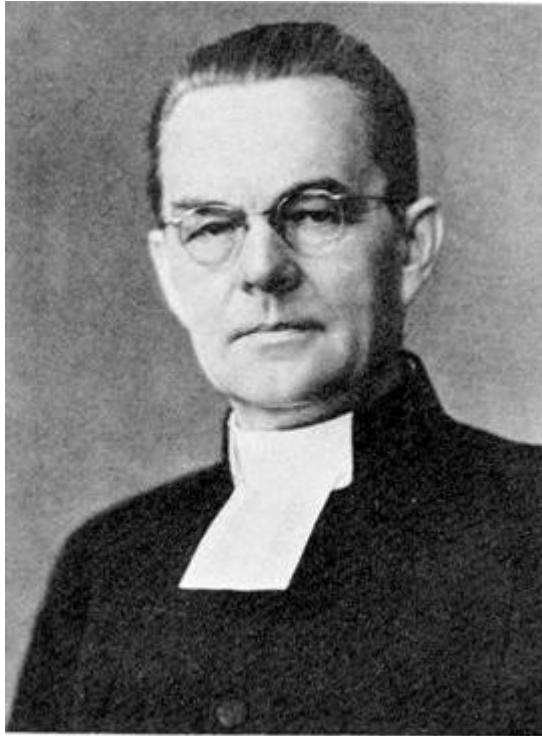

Medlem # 7

Carl Davidsson, boktryckare, ägde den bruna sommarvillan Evedalsvägen 86. Tryckeriet låg då vid Oxtorget på den tomt där

Tändsticksfabriken haft en del av sin så tragiskt avslutade verksamhet. Senare flyttade Davidssons Tryckeri ut till Smedjegatan/ Mörners väg, och lämnade då plats för bl a 'Allkopia' och hotellet 'Royal Corner'.

ERNST NEWMAN

Medlem # 8

Ernst Newman var teolog och vid denna tid domprost i Lund, men upprätthöll även en professur i Helsingfors.

Ernst var umgängsam och hjälpsam och odlade en uppskattad gästfrihet för studenterna med högläsning och musik; själv var han en skicklig violinist. Ekonomiska bekymmer tvång honom vid 14 års ålder ut i arbetslivet som stenarbetare och murarlärling.

Ernsts hustru Elsa var dotter till bildkonstnären A Didoff (d 1910) och ägde 'Strandstugan', Evedalsvägen 84, tillsammans med sina två systrar.

Namnet Strandstugan framgår än i dessa dagar av grändens utsmyckning. 'Strandstugan' är fortfarande i släktens ägo.

Medlem # 9

Ture Fridlund var en av de drivande vid bildandet av VSF. Ture var lektor och lärare i ämnena fysik/kemi vid Växjö Högre Allmänna Läroverk. Sommartid flyttade familjen ut till sitt vackra hus uppe på Evedalsåsen, ovan Evedalsvägens skarpa krök norr om Stora Smäcken. I och för sig fanns ju inte Evedalsvägen år 1940, där gick bara en stig, så infarten till Fridlundska huset gick via Smäckenvägen/Månsabacken, precis som idag. På tomten byggdes ett separat hus för biljard och punchkonsumtion.

Tures hembiträde Astrid äktade sommaren 1933 den blivande VSF-grundaren # 18.

Fastigheten är fortfarande i familjens ägo, men under försäljning, och på griffeltavlan i biljardhuset lär ännu noteringen från Tures sista spel stå kvar.

HELMER NILSSON

Växjö.

Född 25 sept. 1905 i Ljuders förs., Kronobergs län. Köpman. Inneh. av Helmer Nilssons bok- & pappershandel. Växjö.

Medlem #10

Helmer Nilsson, bokhandlare, senare med butik i Växjös västra utkant i hörnet Storgatan/Västra Esplanaden, hade också betydande försäljning av kontorsmateriel. Butikens läge kom att bytas några gånger, bla flyttades den en tid mittöver till de lokaler McDonalds nu disponerar, innan grossistverksamheten tog överhanden och verksamheten flyttade ut till Mörnervägen.

Helmer Nilssons sommarbostad, fortfarande i familjens ägo, ligger på Smäckenvägen 5.

JOHAN WILLIAM NILSSON

Växjö.

Född 13 jan. 1882 i Berga, Kronobergs län. Grosshandlare. Inneh. av firma Johan W. Nilsson.

Medlem #11

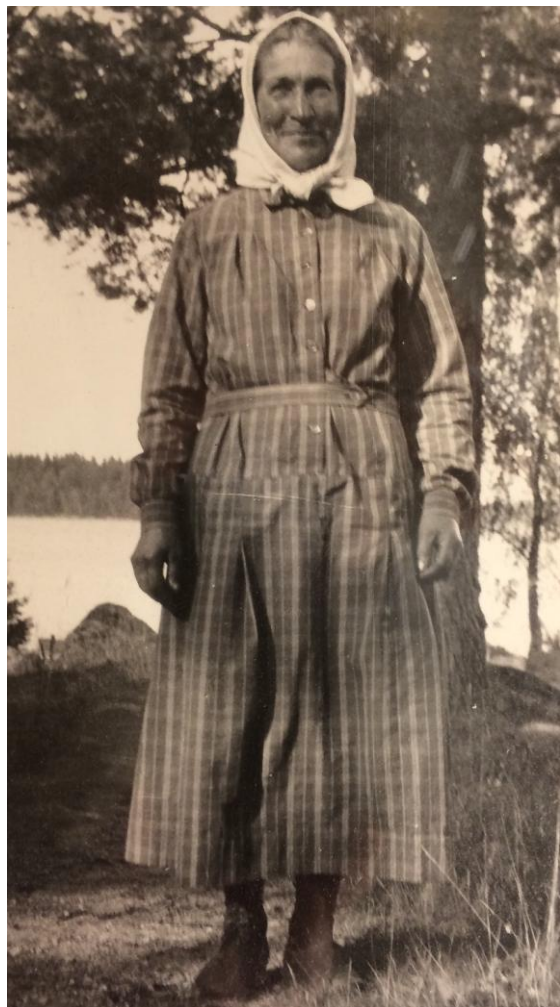
Johan W. Nilsson drev grossistverksamhet från en fastighet vid Wennerbergsgatan. Ost var en av huvudartiklarna, liksom papper.

Hans sommarbostad var det vackra röda huset strax norr om Varvet, Evedalsvägen 52.

Detta hus har på senare tid förlängts, men så pietetsfullt att det på intet sätt förlorat sin karaktär och sin charm. En av våra tidigare kassörer var senare bosatt här, och huset var fram till år 2014 i familjens ägo.

Medlem #12

Gunnar Palmér, manufakturhandlare i parti och minut, hade sin butik på Storgatan, snett emot Smålandsposten. Sommartid hyrde familjen torpstugan som låg ungefär på den plats där Evedalsvägen 88 nu finns, alltså mitt emot den på 1850-talet byggda torpet Stora Smäcken (Evedalsvägen 71 - nuvarande byggnad byggdes 1943).

Torpet (88-an) förvärvades 1935 av Fru Frida Jonsson (bilden) då 60-år gammal när sonen Yngve (grundare #18) övertog arrendet av Stora Smäcken

Frida föddes 1875 och var med maken torpare på Stora Smäcken, tillhörig Kungsgården, fram till 1905. Därefter arrenderades torpet. I rakt nedstigande led har släkten brukat Stora Smäcken sedan 1790-talet till våra dagar.

Maken avled redan 1909 så Frida fick dra fram jordbruket och de tre barnen på egen hand. Hon utvecklade en tvätterverksamhet där också områdets sommargäster var kunder. På vintern hämtades tvätten i staden med häst och vagn.

Verksamheten bedrevs i en Tvätt & Bryggstuga belägen på Evedalsvägen 92. Att bilden är tagen där går att fastställa genom stenen i bakgrunden. Det rena vattnet från åsen som rinner i bäcken mellan Evedalsvägen 90 och 92 var en tillgång i verksamheten. Tvätt & Bryggstugan som inte längre finns kvar var också Fridas sommarboende då 88-an var uthyrd.

Medlem #13

Eric Platzack, tandläkare med egen praktik i bostaden på Högalidsgatan, byggde 1936 sin sommarbostad på Kalvuddens västra sida.

Flera här ute hade stora bilar men Erics Buick tillhörde (jänte Ture Fridlunds Chrysler) tveklöst de största.

Det grannarna dessutom noterade var Erics sed att under dessa orostider hissa den tyska, kejsrerliga flaggan (inte hakkorsflaggan!).

Erics far kom till Växjö från Tyskland i början på 1900-talet. Sommarvillan Stenelund är fortfarande i familjens ägo.

Medlem #14

A.J.Serrong titulerades 'fabrikör'. Verksamhet inom försäljning av el-materiel och laddning av batterier (en stor dåtida verksamhet!) var installationsarbeten huvudsysslan. Det av honom ägda sommarhuset är det näst längst ut på västra sidan av Kalvudden.

ESAIAS WESTBORG

Växjö.

Född 2 juni 1888 i S:a Hestra, Jönköpings län. Bankdirektör. Verkst. direktör i Kronobergs läns sparbank, kamrerare i Växjö Ränte- och Kapitalförsäkringsanstalt.

Medlem #15

Esaias Westborg var sparbanksdirektör och bodde vintertid på (hela!) översta våningen i det hus Paul Boberg ritat för banken, på Kungsgatan 11.

Sommartid bodde familjen i det vitknutade bruna huset på Evedalsåsen innanför Smedholmarna, fortfarande ägt av ättlingar.

Måns, som han nämndes av vänner, var en entusiastisk sportfiskare och en av de drivande inom VSF och senare dess ordförande i 28 år, från 1946 till sin död 1974. För denna insats utsågs Esaias till hedersledamot.

Medlemsnumret 15 tillhör fortfarande familjen.

Medlem #16 &17

Vakant, troligen avsett för torpen Lilla & Stora Hult - som uppenbarligen tackat nej till medlemskap.

Medlem #18

Yngve Jonsson var Snickare och arrenderade föräldrahemmet Stora Smäcken, vilket friköptes 1962.

Yngve odlade vid sidan av snickrandet marken på Stora Smäcken och gick i skogen på vintrarna. Arbetskompisen var hästen "Svarten" vilken var foderhäst från I11.

Beredskapstiden och hästens repmänader komplicerade verksamheten.

Yngve fiskade med det mesta – rev, not, sax och ryssja.

Bilden visar Yngves i mitten med bästa gäddan, på 10kg+. Flickan till höger är barnbarnet Ingela, nuvarande medlem 65.

När torpets sjönära marker 1935 styckades hade arrendatorn visst företräde att köpa ut tomterna och Yngve var härvidlag förutseende.

Familjen bebor fortfarande tre av sjötomterna från det gamla torpet och medlemsnumret 18 är fortfarande familjen Jonssons.

Medlem #19

Emil Johansson drev torpet Lilla Smäcken tillsammans med sin hustru Linnéa och de tretton barnen (varav 9 pojkar). En mindre del av marken ligger väl skyddad av Evedalsåsen och den utnyttjades för diverse trädgårds- produkter, som sedan Linnéa torgförde onsdagar och lördagar. Sommargästerna i området fick också möjlighet köpa grönsaker genom att några av barnen veckovis kom med en väl lastad vagn. Även här utnyttjade arrendatorn möjligheten att friköpa mark, där familjen fortfarande bor.

1964 intervjuades 78-årige Emil, av sonen Willy. Emil berättar om fadern Johan Petter Johansson, "Fiskar'n på Sumpen" som hade sina fisksumpar vid Hissöbron därav namnet "Sumpen".

Inspelningen som du hittar under "vår historia", på föreningens hemsida, innehåller Emils berättelser om; - hur eken på Kronobergs Slottsruin planterades 1905, - kräftinplantering på 1800-talet, - Thor - drunkningsolycka på sjön, - hur av stadsfiskalen beslagtagna kräftor hamnade i dennes mage.

Mannen till höger på bilden nedan tros vara den glupska stadsfiskalen och bilden är troligen tagen vid "Sumpens" bryggå med Hissö till vänster i fonden och Smedholmarna till höger.

Medlem # 20

Gunnar Svensson arrenderade huvudgården, Kronobergs Kungsgård fram till 60-talet. Gårdens storlek kan förstås av antalet arbetshästar var hela åtta stycken.

Från 1939 och åren framöver levde kronobergarna med andra världskriget in på knutarna. Gunnar inriktade Kungsgårdens produktion därefter: Potatis, potatis, potatis stönade skolelever, som varje höst fick ett par veckors extra skollov, "potatis-lov", för att hjälpa till med skörden på gårdarna runt Växjö. Plåster på potatissären var att Gunnar arrangerade logdanser i ladugården somrarna under kriget.

Förteckning över ordförande i föreningen:

1941-1946	Grundare # 4	Paul Boberg
1946-1974	Grundare #15	Esaias Westborg
1974-1980	Agronomen	C G Ekström En bestämd man som var sommarboende på Kalvaudden från 1956. Ingick i styrelsen inästan 25 år.
1980-2003	Bagaren	Tage Rohdin Permanentboende Evedalsvägen 68. En strålande talare som bidrog till att göra föreningen mer folklig. Storfiskare som var duktig med långreven.
2003-2007	Direktören	Sven Westborg Permanentboende vid Evedalsvägen och son till Esaias (#15) ovan. Deltog som liten pojk vid föreningens konstituerande möte 1940. Idégivaren till denna skrift.
2007-2012	Statsvetaren	Björn Idlinge Storfiskare. Då boende på Evedalsvägen 55. Tillhör den profilstarka släkten Andersson som bebott Evedal sedan tidigt 1900-tal
2012-	Direktören	Jan Sjöwall Sommarboende på Evedalsvägen 100. Morfar Oskar Fridlund (bror till grundare #9) lät på 20-talet uppföra en klassisk jaktstuga på Evedalsvägen 98 som fortfarande är i släktens ägo. Herr Sjöwall fiskar, med klen framgång, med nummer 9.

Föreningens tillsyningsmän i urval att minnas:

1940-?	Wendeberg, enligt protokollsanteckning från 1941 "hjälpreda" till Boberg (#4).
1951-1973	Karl "Kalle Klack" Ohlsson, skomakare och en skogens och sjöarnas man. På Musö finns resterna efter hans sommarboende. Knöt sina nät för egen hand. Energisk (tjuv-) fiskare till den grad att han utsågs till tillsyningsman.
1973-1985	Sven Andersson, Brandman och tillhör den profilstarka släkten Andersson som bebott Evedal sedan tidigt 1900-tal
1985-	Hans Furst, brorson till Sven ovan, firar i år 30-årsjubileum som föreningens tillsyningsman. Därtill medverkat och ansvarat för risningen av vasarna i hela 60 år.

Växjö i juli 2015

Sven Westborg #15

Ola Blomberg #46